

LOOQIN^{JoPSI}

Een digitaal JongerenProcesgerichtScreeningsinstrument voor het Secundair Onderwijs.

Introductie in het kader van het project ‘Warme School’

Inhoudstafel

1. Situering.....	2
2. Overzicht van rubrieken en items	2
3. Screening door de leerkracht	2
4. Screening door de jongere	3
5. Analyse en interventies door leraren en het team	4
A. RAPPORT ‘FACTOREN PER KLAS’	4
B. RAPPORT ‘PER VAK PER KLAS’	5
C. Een logboek voor leerlingen.....	5
6. Bevindingen JoPSi na coaching	7

1. Situering

LOOQIN^{JoPSI} is een geüpgrade digitale versie van een volgsysteem met een lange voorgeschiedenis en het resultaat van onderzoeks- en ontwikkelwerk in de schoot van het Centrum voor Ervaringsgericht Onderwijs (KU Leuven).

In samenwerking met het VLCB ontwikkelden we in 2003 een eerste versie 'Een procesgericht leerlingvolgsysteem voor 12-18 jarigen' op Cd-Rom. Hiervoor konden we terugvallen op een expertise opgebouwd binnen het basisonderwijs. Voor die laatste doelgroep werd reeds in 1994 een eerste (papieren) versie van het 'Procesgericht Kindvolgsysteem' voor kleuters gepubliceerd. In 1998 werd dit vervolledigd door een versie voor het lager onderwijs gevolgd door een digitalisering in 2013. In 2005 werd Ziko gepubliceerd, het zelfevaluatie-instrument voor welbevinden en betrokkenheid van kinderen in kinderopvangvoorzieningen.

Door de digitale evolutie werd die Cd-Rom versie voor het SO snel ingehaald. Zo werden er in 2007 en 2009 twee nieuwe digitale versies ontwikkeld binnen het eigen Expertisecentrum en het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen. In het kader van het onderzoeksproject Procrustes (2012-2015) werd er in Looqin een gendermodule geïntegreerd.

De ervaring in verschillende pilotscholen maakte duidelijk dat een volwaardig screeningsinstrument een betrouwbare en gebruiksvriendelijke digitale omgeving vereist. In 'Onderwijs Maak Je Samen' vonden we een partner om *LOOQIN^{JoPSI}* te finetunen.

2. Overzicht van rubrieken en items

Alle vragen kunnen ondergebracht worden onder de volgende 10 rubrieken. Alle groene rubrieken maken deel uit van het standaardpakket en worden steeds bevraagd:

ID	RUBRIEKEN	aantal kernitems	aantal extra keuze items	
1	De klas	6	1	Welbevinden in de klasgroep
2	De school	13	4	Welbevinden op school
3	Privé-sfeer	5	1	De thuis en vrije tijdscontext
4	Mijn Zelfbeeld	7	4	Hoe de jongere zichzelf ziet
5	Mijn motivatie	5	5	Motivatie ten aanzien van school
6	Communicatie	4	10	Hoe hij/zij met anderen omgaat
7	Wat ik kan	17	9	Perceptie van eigen competentie
8	Mijn aanpak	0	14	
9	Verbondenheid	5	7	
10	Het vak	27	2	Beleving van het vak m.b.t. 7 factoren

3. Screening door de leerkracht

LOOQIN^{JoPSI} start met een **klasscreening voor één of meerdere vakken**. Voor elke leerling van de betrokken klasgroep maakt de leraar een inschatting van het **welbevinden**, de **betrokkenheid** en het **zelfvertrouwen** (op basis van een 5-puntenschaal). Deze screening is gebaseerd op alle indrukken die men de voorbije weken op informele of op systematische

wijze heeft verzameld omtrent het functioneren van de leerling en wordt idealiter drie keer per jaar uitgevoerd (eind sept, eind jan, begin mei).

4. Screening door de jongere

LOOQIN^{JOPSI} kan gelijktijdig met bovenstaande screening door leraren, starten met een **screening voor één of meerdere vakken door de leerlingen van een klasgroep.**

De vier rubrieken waaronder de vragen ingedeeld kunnen worden zijn: (1) de kenmerken van de school als geheel, (2) de beleving van de klasgroep waarin de leerling zich bevindt, (3) de kenmerken bij de leerling (de eigen competenties en disposities, de thuiscontext, het zelfbeeld...) en (4) de interactie met de leraar en de kenmerken van de aanpak (gebaseerd op het kader van de zeven betrokkenheid verhogende factoren en de drie leerkrachtstijldimensies). Ook de jongeren baseren hun screening op al hun indrukken van de voorbije weken.

Scholen kiezen in voorbereiding van de screening welke vakken worden gescreend. De inschatting van welbevinden, betrokkenheid, zelfvertrouwen en competentie verloopt via een vijfpuntenschaal. Maar in het verlengde hiervan rapporteren leerlingen over factoren die mee voor hun welbevinden, betrokkenheid en zelfvertrouwen bepalend zijn. Voor alle andere rubrieken laten we jongeren kiezen tussen twee dichotome uitspraken waarmee ze zich helemaal akkoord of bijna akkoord verklaren aan de hand van vier posities (zie onderstaande voorbeeld en afbeelding).

Als het niet vlot loopt bij taken en opdrachten geef ik snel op.	Als het niet vlot loopt bij taken en opdrachten blijf ik doorzetten.
Wij krijgen weinig kans om samen te werken.	Wij krijgen veel kans om samen te werken.
Het aanbod van activiteiten buiten de lesuren is voor mij niet interessant.	Het aanbod van activiteiten buiten de lesuren spreekt mij aan.

2MW

De klas

Ik denk dat mijn klasgenoten me niet graag hebben.

Ik denk dat de meeste klasgenoten mij wel graag hebben.

← Welke stelling sluit het beste aan bij jouw situatie? →

DE SCHOOL

DE KLAS

HET VAK

MIJN MOTIVATIE

WAT IK KAN.

← vorige

vraag 18 van 72

volgende →

De meeste leerlingen kunnen na een korte introductie op school via een eigen login op een school PC, hun smartphone, tablet... deze screening zelfstandig doorlopen. Afhankelijk van de doelgroep kan de ondersteuning van een (niet betrokken) leraar zorgen voor een vlot verloop van de screening.

Bij het afronden van de screening krijgt de jongere een overzicht van al de gegeven antwoorden. Het geeft een beeld van welke factoren en elementen inspelen op hoe hij gedijt binnen de context van de bevroegde vakken en zijn klas.

← Welke stelling sluit het beste aan bij jouw situatie? →

De klas

Ik voel mij helemaal niet goed. ● ● ● ● ● Ik voel me heel goed.

Ik denk dat mijn klasgenoten me niet graag hebben. ● ● ● ● ● Ik denk dat de meeste klasgenoten mij wel graag hebben.

De samenwerking met mijn klasgenoten is helemaal niet prettig. ● ● ● ● ● De samenwerking met mijn klasgenoten is heel leuk.

Ik word vaak gepest door mijn klasgenoten. ● ● ● ● ● Ik word niet gepest door mijn klasgenoten.

Door mijn klasgenoten geloof ik minder in mezelf. ● ● ● ● ● Mijn klasgenoten helpen me te geloven in mezelf.

Ik voel me niet aanvaard door mijn klasgenoten. ● ● ● ● ● Ik voel me aanvaard door mijn klasgenoten.

Mijn klasgenoten maken het mij moeilijk om mijn best te doen voor school. ● ● ● ● ● Mijn klasgenoten helpen me om mijn best te doen voor school.

Het vak Aardrijkskunde

Ik voel mij helemaal niet goed. ● ● ● ● ● Ik voel me heel goed.

De lessen boeien mij helemaal niet. ● ● ● ● ● De lessen boeien mij meestal.

Ik ben helemaal niet zo goed in dit vak. ● ● ● ● ● Ik ben echt goed in dit vak.

Bij deze leraar kan ik mezelf niet zijn. ● ● ● ● ● Bij deze leraar kan ik mezelf zijn.

De lessen verlopen steeds op dezelfde manier. ● ● ● ● ● Er zit veel afwisseling in de lessen.

5. Analyse en interventies door leraren en het team

In een tweede stap maakt men een **analyse** van de gegevens uit de screening door leraren en leerlingen. Verschillen rapporten dienen hiervoor als basis.

A. RAPPORT 'FACTOREN PER KLAS'

In dit rapport worden alle resultaten op klasniveau weergegeven m.b.t. alle rubrieken (zie punt 2), met uitzondering van de rubriek 'Het vak' (zie 'Rapport per vak per klas'). De antwoorden van de leerlingen worden in percentages uitgedrukt op een 4-puntenschaal. Verder worden de scores voor het algemeen welbevinden op school en in de klas gerapporteerd (op een 5-puntenschaal).

Op basis van deze resultaten kan er op schoolniveau en binnen het team gereflecteerd worden over de aanpak en kunnen mogelijke interventies geformuleerd worden.

B. RAPPORT 'PER VAK PER KLAS'

Uit de procedure blijkt dat welbevinden, betrokkenheid en zelfvertrouwen hierbij de beslissende ingang vormen. Samen met de verschillende items die gebaseerd zijn op de zeven betrokkenheid verhogende factoren en de drie dimensies van een ervaringsgerichte lerarenstijl krijgt de betrokken vakleraar een schat aan feedback.

In deze eerste analyse vraagt men zich af welke ingrepen op het niveau van de algemene aanpak een bijdrage kunnen leveren om het welbevinden en de betrokkenheid te verhogen voor meerdere leerlingen of zelfs voor de hele klasgroep. Samen met heel het ideeëngoed van

Universal Design for learning¹ streven we naar de grootst mogelijke efficiëntie voor een diverse leerlingenpopulatie. Soms hangen lagere niveaus van welbevinden en betrokkenheid immers direct samen met de heersende didactische aanpak, de leerkrachtstijl, de keuze van inhoud en werkvormen, het klasklimaat en de klasgroep. Het is dan aangewezen optimalisaties op deze basiselementen te richten.

Verder reikt LOOQIN^{JoPSI} een overzicht aan waarmee met behulp van een kleurcode de leraar voor zijn/haar vak feedback krijgt over de mate waarin individueel gerichte interventies, zorg nodig zijn. Jongeren die in dit vak en de betrokken klasgroep gedijen (minstens niveau 4 halen voor beide indicatoren) krijgen een groene code. Jongeren met een niveau 3 voor een of beide indicatoren bewegen zich in de oranje zone. Zij vragen extra aandacht om hun leerproces te optimaliseren. Jongeren met een niveau 1 of 2 voor een of beide indicatoren bevinden zich in de rode zone. Voor hen mag verdere analyse in het licht van gerichte interventies niet uitblijven. LOOQIN^{JoPSI} onderscheidt zich dus van andere volgsystemen doordat de identificatie van jongeren die extra zorg behoeven in de eerste plaats berust op de niveaus van welbevinden en betrokkenheid. Andere systemen nemen de prestaties als uitgangspunt. In het beste geval worden welbevinden en betrokkenheid in de marge meegenomen².

C. Een logboek voor leerlingen (in ontwikkeling sept. 2019)

Vanuit het full partnership, één van de basisprincipes van LOOQIN^{JoPSI}, is het cruciaal om ook daadwerkelijk met de leerlingen zelf aan de slag te gaan en hen niet alleen te beschouwen als leveranciers van informatie of een element van onze didactische aanpak. Alle beschikbare informatie vanuit de leerling wordt in een persoonlijk portret uitgerold met de positieve, bevorderende factoren in één kolom en de belemmerende factoren in een tweede. Dit is de **balans** die de basis vormt voor de coaching, en het vertrekpunt is van het logboek. Samen met de jongere kan dan hier het duidingswerk beginnen dat achtereenvolgens uitmondt in de **doelen** voor een persoonlijk handelingsplan dat een antwoord biedt op zijn specifieke zorgpunten/-vragen en geconcretiseerd wordt in

¹ Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning. Rose, David H.; Meyer, Anne (2002)

² Omwille van de privacy van de leerlingen en om sociale wenselijkheid in het beantwoorden van de vragen te voorkomen, wordt er binnen het project de 'Warme School' niet gewerkt met leerlingrapporten op naam. De balans kan, mits toestemming van de leerling, gebruikt worden als aanknopingspunt voor interventies op leerlingniveau.

werkpunten die richting geven aan de te nemen initiatieven en concrete actiepunten die de betrokken leerling zich voorneemt.³

Deze doelen, werkpunten / concrete actiepunten noteert de leerlingen in zijn digitaal logboek en worden in een opvolgende coaching besproken en bijgestuurd.